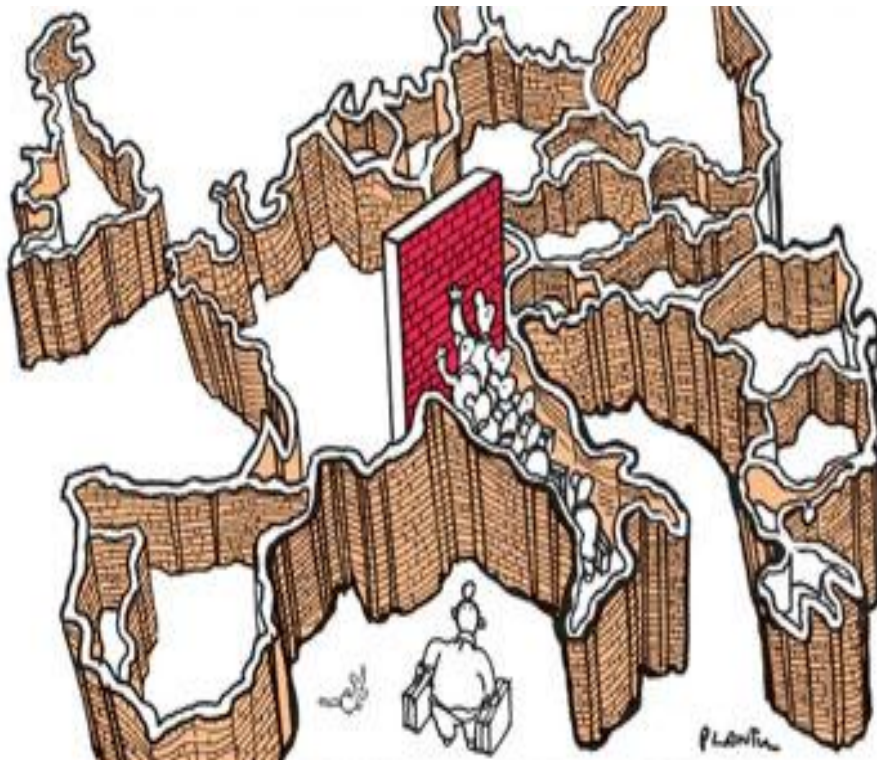

پناهندگی در اتحادیه اروپا

اهمیت قرارداد دوبیلن ۳ در امور پناهندگی در اتحادیه اروپا

حنیف حیدر نژاد

سوم ژانویه ۲۰۱۴

همزمان با به اجرا درآمدن قرارداد دوبیلن ۳ در آغاز سال ۲۰۱۴

مقدمه

پیشتر در مطلبی که در تاریخ ۰۷ آوریل ۲۰۱۳ از نگارنده منتشر شده بود اهمیت قرارداد دویلین ۲ و تاثیر آن بر روند رسیدگی به مرحله پناهندگی توضیح داده شده بود. در تاریخ ۱۹ جولای ۲۰۱۳ متن جدیدی با برخی تغییرات و اضافات جایگزین قرارداد دویلین ۲ گردید که از اول ژانویه ۲۰۱۴ لازم الاجرا می باشد که به قرارداد دویلین ۳ معروف است. نوشته حاضر نسخه به روز شده همان مطلب پیشین است که به بویژه در بخش دوم و سوم با موارد تازه ای همراه شده است. دسته بندی و فهرست بندی جدید مطالب کمک می کند تا نظر به پیچیده بودن موضوع، درک آن ساده تر گردد.

کار عملی با ایرانیان پناه جو در آلمان نشان می دهد که درصد قابل توجهی از این پناه جویان از ایران اقدام به تهیه ویزا از یکی از کشورهای عضو قرارداد شنگین کرده و پس از رسیدن به اتحادیه اروپا، در یکی دیگر از کشورهای عضو (مثلا آلمان) درخواست پناهندگی می دهند. هدف اکثریت آنها شروع یک زندگی جدید در امنیت و آرامش در کنار افراد خانواده شان در کشور جدید می باشد. بسیاری از آنان اما اصلا اطلاع ندارند که اگر ویزای کشور دیگری را داشته باشند آلمان به درخواست پناهندگی آنها رسیدگی نکرده و به کشوری که برای آنها ویزا صادر کرده بوده برگشت داده خواهند شد. این مشکل از اواخر سال ۲۰۱۲ شروع و در تمام طول سال ۲۰۱۳ نیز به نحو قابل توجه ای ادامه داشته است.

برخی از این پناه جویان اطلاعات غلط یا ناقص دارند و بر آن اساس فکر می کنند آلمان باید به درخواست آنها رسیدگی کند (مثلا می گویند: درست است که ویزای ایتالیا را دارم اما من که در ایتالیا نبودم). این بی اطلاعی یا اطلاعات غلط باعث می شود تا بسیاری از این پناه جویان در همان شروع ورود به آلمان با سردرگمی و یا حتی ترس مواجه شوند. در کنار آن باید فشارهای روحی ناشی از جدائی از خانواده و ترس از بازگشت به کشور دیگر یا فشارهای مالی برای پرداخت هزینه وکیل و رفت و آمد از شهری به شهر دیگر را نیز اضافه کرد.

بسیاری از این پناه جویان برای نخستین بار نام "قرارداد دویلین" یا دویلین ۲ و دویلین ۳ را می شنوند. از آن هیچ شناخت و تصویری نداشته یا اطلاعات اولیه آنها از منابعی غیر تخصصی و ناقص می باشد. نمی دانند باید چکار کنند و پیوسته این سوال را مطرح می کنند که: "خوب! باید چکار کنم. شانسی هست که در آلمان بمانم. چطور می توانم اینجا و نزد خانواده ام بمانم و...".

نوشته حاضر تلاش دارد تا اطلاعات پایه ای و اولیه را در اختیار پناه جویانی که با چنین مشکلی مواجه هستند قرار دهد. این اطلاعات نمی تواند جایگزین مشاوره با وکیل یا یک مرکز مشاوره باشد و تنها تکمیل کننده آن است. به دلیل پیچیده بودن قوانین مرتبط با پناهندگی در اتحادیه اروپا، هر وکیل یا مرکز مشاوره ای نیز نمی تواند در این زمینه کمک کند. معمولا رسیدگی به موارد دویلین ۳ بسیار زمان برده و هزینه بالاتری را هم با خود ایجاد می کند.

امید آنکه این اطلاعات فشار روحی یا مالی و سردرگمی ناشی از مواجهه با این موضوع را کاهش داده و راه حل هائی که در این زمینه وجود دارند را به روشنی منتقل کند.

فهرست مطالب

مقدمه

بخش اول: کلیات

۱. قرارداد شننگن چیست؟
۲. قرار داد دوبلین / دوبلین ۳ چیست؟
۳. مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی بر اساس دوبلین ۳ با کدام کشور است؟
۴. کنترل از طریق " اوپرو داک "، بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت پناه جویان
۴,۱. اوپرو داک چیست؟
۵. کنترل از طریق "ویز"، بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت ویزای شننگن
۵,۱. "ویز" چیست؟

نتیجه گیری

بخش دوم: در چه شرایطی مطابق قرارداد دوبلین ۲ امکان ماندن در آلمان و رسیدگی به درخواست پناهندگی وجود دارد؟

۱. دلایل خانوادگی و انسانی
الف) بهم پیوستگی به همسر یا شریک زندگی
ب) بهم پیوستگی به فرزند یا فرزندان زیر ۱۸ سال
پ) موارد خاص انسانی و خانوادگی
۲. مهلت های قانونی
الف) مهلت سه ماهه پرسش و استعلام
ب) مهلت دو ماهه پاسخ به پرسش و استعلام
ت) مهلت شش ماهه لغو مسئولیت
ث) مهلت سه ماهه لغو مسئولیت

بخش سوم: حقوق پناه جوئی که قرار است به کشور دیگر بازگردانده شود

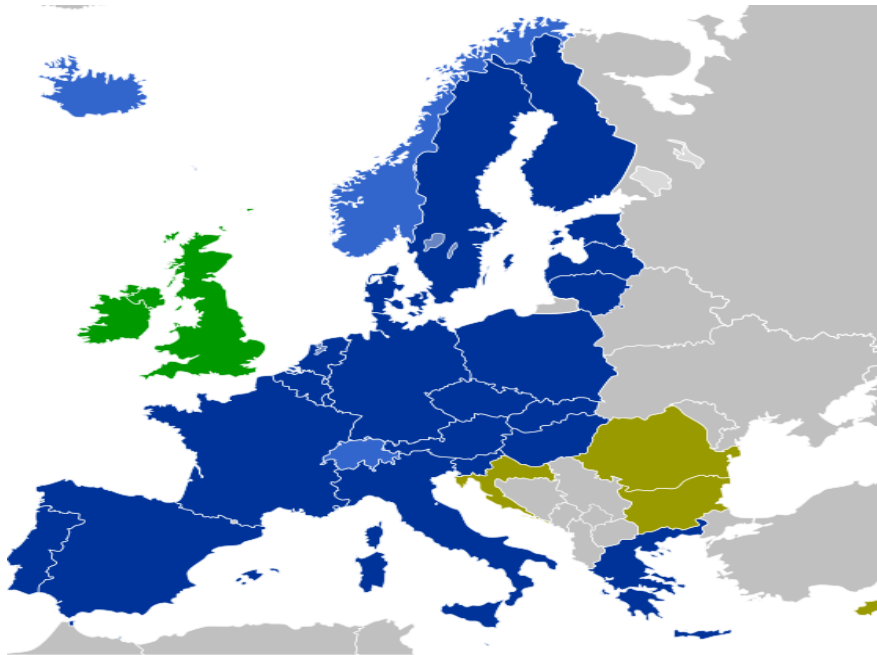
- الف) مطلع کردن پناه جو
  - ب) حق شکایت به دادگاه
  - پ) تامین یا تقبل هزینه وکیل
- توصیه پایانی

بخش اول: کلیات

۱. قرارداد شنگن^۱ چیست؟

در ماه ژوئن سال ۱۹۸۵ قراردادی بین کشورهای بنلوکس (بلژیک، هلند، لوکزامبورگ) و آلمان و فرانسه در شهر "شنگن" واقع در کشور لوکزامبورگ به امضاء رسید که به موجب آن رفت و آمد شهروندان هر یک از این کشورها به کشور دیگر را تسهیل می کرد. از سال ۱۹۹۰ نیز کشورهای اتحادیه اروپا به دنبال آن بودند تا این قرارداد را گسترش داده و شامل همه اتحادیه اروپا نمایند. اما اختلاف منافع کشورهای مختلف، تنظیم سندی که همه کشورهای اتحادیه با آن موافق باشند را چند سال به تعویق انداخت تا آنکه سرانجام در ۲۶ مارس ۱۹۹۵ قرارداد شنگن، علاوه بر کشورهای قبلی در اتحادیه اروپا نیز به اجرا در آمد. این قرارداد کنترل مرزی (بجز موارد خاص) بین کشورهای عضو پیمان را لغو کرده و آزادی سفر شهروندان اتحادیه اروپا به یکدیگر را بسیار سهل و آسان می کند. در حال حاضر ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا به اضافه چهار کشور نروژ، ایسلند، سوئیس و لیختن اشتاین که عضو اتحادیه اروپا نمی باشند در این پیمان عضویت داشته و با هم همکاری دارند. کشور های بریتانیای کبیر، دانمارک و ایرلند کنترل مرزی را لغو نکرده اند. کشور های آدورا و سن مارینو تنها در ارتباط با کشورهای مجاور خود یعنی فرانسه، اسپانیا و ایتالیا کنترل مرزی را لغو کرده اند. در مورد کشورهای قبرس، بلغارستان، رومانی و کرواسی هنوز برخی موارد اداری بین این کشور ها با دیگر کشورهای عضو شنگن، "ویزای شنگن" که از سوی هر یک از کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کشورهای عضو قرارداد شنگن صادر می شود نیز این امکان را به مسافران خارجی می دهد تا با این ویزا آزادانه در دیگر کشورهای عضو رفت و آمد داشته و کنترل مرزی نیز (بجز مواردی که در بالا به آن اشاره شد) در مورد آنها اعمال نمی شود.

کشورهای عضو پیمان شنگن

آزادی رفت و آمد برای دارندگان ویزای شنگن این امکان را برای آنان فراهم می سازد تا با گرفتن ویزا از یک کشور، به یک کشور دیگر عضو اتحادیه اروپا رفته و در آنجا درخواست پناهندگی ارائه دهند. از همین رو سیاستمداران اروپائی به این نتیجه رسیدند که باید این مسئله را کنترل کرده و برای آن چهارچوب و قوانینی مشخص کنند تا هر فرد خارجی دارای ویزای شنگن نتواند به سادگی در هر کشور اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی نماید. جزئیات این کنترل در "قرارداد دوبلین"^۲ تعریف و مشخص شده است.

^۱ Schengen http://www.auswaertiges-amt.de/DE/EinreiseUndAufenthalt/Schengen_node.html#doc350334bodyText3

^۲ Dubliner Übereinkommen (DÜ)

۲. قرار داد دوبلین / دوبلین ۲ چیست؟

پیمان نامه یا معاهده دوبلین، قراردادی است که در ۱۵ ماه ژوئن سال ۱۹۹۷ بین ۱۲ عضو جامعه مشترک المنافع آرموق ی اروپا در شهر دوبلین پایتخت ایرلند به تصویب رسید و از اول سپتامبر سال ۱۹۹۷ به اجرا در آمد.

در ادامه آن، قرارداد دیگری در ۱۸ فوریه سال ۲۰۰۳ به امضاء اعضاء اتحادیه اروپا رسید که از اول ماه مارس ۲۰۰۳ به اجرا گذاشته شد. این قرارداد با نام دوبلین ۲ جایگزین قرارداد قبلی گردید. در تاریخ ۱۹ جولای ۲۰۱۳ متن جدیدی با برخی تغییرات و اضافات جایگزین قرارداد دوبلین ۲ گردید که از اول ژانویه ۲۰۱۴ لازم الاجرا می باشد که به قرارداد دوبلین ۲ معروف می باشد.

[آئین نامه ی] قرارداد دوبلین ۲ شرایط پذیرش و نحوه رسیدگی به درخواست آندسته از پناه جویان را که درخواست پناهندگیشان را در یک کشور اتحادیه اروپا ارائه داده، اما ویزای یک کشور دیگر را داشته، یا از کشور دیگری عبور کرده یا در کشور دیگری در اتحادیه اروپا قبلاً درخواست پناهندگی داده بودند را تعریف، تعیین و مشخص می کند. این قرارداد تعیین می کند که چه کشوری مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی را داشته و در چه حالتی یک پناه جو به کشور دیگر عضو اتحادیه اروپا بازگردانده می شود. یک بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت متقاضیان پناهندگی بنام "اوپروداک"^۳ نیز وظیفه دارد تا شناسائی متقاضیان پناهندگی که قبلاً در کشور دیگری در اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی داده بوده اند را تسهیل کند.

۳. مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی بر اساس دوبلین ۲ با کدام کشور است؟

در صورتی که متقاضی پناهندگی در یک کشور اتحادیه اروپا (مثلاً آلمان) درخواست پناهندگی بدهد، وظیفه اداره امور پناهندگی^۴ در آلمان است که ابتدا کنترل نماید آیا فرد متقاضی پناهندگی قبلاً در یک کشور دیگر عضو اتحادیه اروپا یا عضو پیمان شنگن درخواست پناهندگی داده بوده است. این کنترل از جمله به یکی از چند روش زیر انجام می گیرد:

- کنترل از طریق "اوپورو داک"

- کنترل از طریق "ویز"^۵

- سوال از خود فرد متقاضی پناهندگی در مورد مسیر خروج از کشورش و مسیر ورود او به آلمان. همچنین سوال از او در این مورد که آیا پاس داشته است، ویزا داشته است، قبلاً در کشور دیگری بوده است و...
- بعضاً نیز پیش می آید که وسایل شخصی یا محتوای وسایل یا جیب لباس های او مورد بازرسی قرار گرفته تا مشخص شود آیا عکس، کاغذ خرید یا نوشته ای که نشان از حضور یا عبور پناه جو از کشور دیگری باشد، یافت می شود یا نه.

۴. کنترل از طریق " اوپرو داک "، بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت پناه جویان

۴.۱. اوپرو داک چیست؟

"اوپرو داک" یک بانک اطلاعاتی است که از ژانویه ۲۰۰۳ از سوی اتحادیه اروپا راه اندازی شده است. اثر انگشت هر ده انگشت دست و مشخصات کامل افرادی که در اتحادیه اروپا اقامت قانونی نداشته یا بطور غیر قانونی وارد شده و نیز پناه جویان ۱۴ سال به بالائی که در اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی بدهند به این مرکز ارسال شده و در آنجا برای مدت ۱۰ سال ذخیره می گردد. دفتر مرکزی اوپرو داک در بروکسل در کشور بلژیک واقع شده است.

در صورتی که یک متقاضی پناهندگی در یک کشور اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی بدهد، از طریق این بانک اطلاعات او چک و کنترل می شود. از جمله اینکه: آیا این فرد قبلاً در کشور دیگری در اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی داده بوده است؟ در صورتی که نتیجه ی کنترل مثبت باشد، درخواست پناهندگی او به عنوان "ناوارد" طبقه بندی شده و ابتدا پرونده و سپس تحت شرایط خاصی خود پناه جو به آن کشور برگردانده خواهد شد. بر اساس گزارش کمیسیون اروپا در سال اول راه اندازی این سیستم اثر انگشت ۲۶۶,۹۰۲ نفر پناه جوی ۱۴ سال به بالا، ۷,۸۵۷ نفر که بطور غیر قانونی مرزها را رد کرده بودند و ۱۶,۸۱۴ نفر که بطور غیرقانونی در اتحادیه اروپا

³ Eurodac

⁴ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF)

⁵ Visa-Informationssystem(VIS)

زندگی می کردند به این بانک اطلاعاتی داده شده است. از این بین مشخص شده است که ۱۷,۲۸۷ نفر، یعنی ۰.۷٪ کل موارد، درخواست پناهندگی در دو کشور داده بوده اند.⁶

۵. کنترل از طریق "ویزا"، بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت ویزای شنکن ۵.۱. "ویزا" چیست؟

در سال ۲۰۰۳ کشورهای اتحادیه اروپا توافق کردند تا یک بانک اطلاعاتی برای ثبت مشخصات افرادی که ویزای شنکن دریافت می کنند، ایجاد شود که مرکز آن در شهر استراسبورگ فرانسه می باشد. راه اندازی این سیستم به دلایل فنی در سال ۲۰۰۹ به طور کامل ممکن نشد. هزینه این طرح تاکنون ۱۳۰ میلیون یورو بوده که برآورد می شود تا پایان به ۲۰۰ میلیون یورو برسد. قرار بوده که تا پایان سال ۲۰۱۳ همه سفارتخانه ها و کنسولگری های همه کشورهای اتحادیه اروپا در تمام کشورهای جهان تحت پوشش کامل و بی نقص این سیستم قرار بگیرند.⁷

با وجود برخی نواقص فنی و با وجودی که همه کشورهای عضو اتحادیه و سفارتخانه های آنها در همه کشورها هنوز بطور کامل به این سیستم وصل نشده بودند، از ۱۱ اکتبر سال ۲۰۱۱ این بانک اطلاعاتی مورد بهره برداری قرار گرفت. هدف رسمی اعلام شده: راحت و سریع تر کردن مراحل صدور ویزا و جلوگیری از سوء استفاده از آن. در واقع اما، هدف اصلی جلوگیری از ورود غیر قانونی و مبارزه با پناه جویانی می باشد که با چنین ویزای شنکن وارد اتحادیه اروپا شده اند.⁸

سالانه از سوی اتحادیه اروپا بیش از ۱۲ میلیون⁹ (سهم آلمان تقریباً دو و نیم میلیون¹⁰) ویزای شنکن صادر می گردد. کنترل و اطمینان از بازگشت افراد دریافت کننده ی ویزا به کشورشان و اطمینان از اینکه فرد دریافت کننده ویزای شنکن بطور همزمان از دو کشور عضو، ویزا دریافت نکرده باشد، مشکل بود. سیاستمداران اروپائی، بویژه مخالفان پناهندگی و موافقان کنترل مهاجرت این احتمال را مطرح می کردند که بسیاری از آنانی که با ویزای شنکن وارد اتحادیه اروپا می شوند، پس از ورود به خاک اتحادیه اروپا دیگر از اتحادیه خارج نشده و در یکی از کشورهای عضو درخواست پناهندگی می دهند. اکنون باید بتوان از طریق این بانک اطلاعاتی کنترل کرد آیا افرادی که در یک کشور اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی می دهند، قبلاً ویزای شنکن درخواست داده بوده اند؟ این کنترل چگونه انجام می شود؟

⁶ Europa: Eurodac und Schengener Informationssystem

http://www.migration-info.de/mub_artikel.php?Id=040705

⁷ <http://www.aufenthaltstitel.de/stichwort/vis.html>

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_migration/l14517_de.htm

⁸ <http://de.wikipedia.org/wiki/Visa-Informationssystem>

⁹ <http://www.migrationsrecht.net/nachrichten-auslaenderrecht-europa-und-eu/start-des-schengenweiten-visa-informationssystem.html>

¹⁰ http://www.bva.bund.de/nn_2142812/DE/Aufgaben/Abt__III/OeffentlicheSicherheitAuslaender/Visaangelegenheiten/visaangelegenheiten-node.html?__nnn=true

به هنگام صدور ویزا در کنسولگری و یا سفارتخانه های کشورهای اتحادیه اروپا از افراد متقاضی ویزا اثر ده انگشت دست آنها بر یک دستگاه الکترونیک ثبت و از او عکس گرفته خواهد شد. عکس و اثر انگشت فرد به همراه اطلاعات دیگری از جمله موارد زیر بطور الکترونیک در بانک اطلاعاتی "ویزا" ذخیره خواهد شد¹¹:

نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، محل تولد، جنسیت، ملیت، شغل، تحصیلات، نوع ویزا، مدت ویزا، مدت اعتبار ویزا - محل های مورد نظر برای اقامت و مسافرت در طول اقامت در اتحادیه اروپا، تاریخ مسافرت - در مسافرت های گروهی یا مسافرت به همراه همسر و بچه ی بالای ۱۲ سال نیز ویزای جداگانه (با همان مشخصات فوق) صادر خواهد شد.

این مشخصات برای پنج سال در "ویزا"، بانک اطلاعاتی ویزای شننگن، باقی خواهد ماند و در صورت صدور ویزا، تا مدت پنج سال بعد نیازی به گرفتن عکس و اثر انگشت جدید نمی باشد.

سیستم جدید، امکان کنترل و تبادل اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات دریافت کنندگان ویزای شننگن را بین کشورهای عضو بسیار افزایش داده و به پلیس مرزی این امکان را می دهد تا در کنترل پاس، با گرفتن اثر انگشت نسبت دارنده ی پاس به درست بودن ویزا و اینکه ویزا متعلق به دارنده آن می باشد، اطمینان حاصل کند. همچنین در صورتی که فردی که ویزای شننگن دریافت کرده در یک کشور دیگر اتحادیه اروپا درخواست پناهندگی دهد، اداره امور پناهندگی در آن کشور از طریق کنترل نام و مشخصات و اثر انگشت آن فرد در این بانک اطلاعاتی مشخص خواهد کرد که آیا او قبلا از طریق یکی از سفارتخانه های کشورهای عضو قرارداد شننگن درخواست ویزا ی شننگن داده است یا نه، و اگر آری، مشخص می شود که کشور صادر کننده ویزا کدام کشور بوده است.

این سیستم در شرایط عادی ظرفیت ثبت مشخصات روزانه ۴۰۰۰ درخواست ویزا را دارا می باشد و می تواند در شرایط خاص تا ۱۱,۰۰۰ مورد در روز افزایش یابد.¹²

نتیجه گیری

در امور پناهندگی در اتحادیه اروپا هرگاه مشخص گردد که متقاضی پناهندگی ویزای یک کشور دیگر عضو پیمان شننگن را داشته اما (مثلا در آلمان) درخواست پناهندگی داده است، به همان کشور صادر کننده ی ویزا بازگردانده خواهد شد. مهم نیست که آیا این فرد در آن کشور بوده یا نبوده است، مهم کشور صادر کننده ویزا می باشد که مطابق قرارداد دوبلین ۳، همان کشور مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی آن فرد را نیز به عهده دارد.

همچنین است اگر فردی حتی ویزای شننگن هم نداشته، اما قبل از ورود به یک کشور عضو شننگن (برای مثال آلمان) از یک کشور امن ثالث دیگر (تمام کشورهای اتحادیه اروپا و عضو پیمان شننگن، کشور امن ثالث تلقی می شوند) عبور کرده است (مرز زمینی) یا توقف داشته است (در ترانزیت فرودگاه)، یا در یک کشور دیگر عضو پیمان شننگن قبلا درخواست پناهندگی داده بوده است، در تمام موارد فوق درخواست پناهندگی تحت عنوان "ناوارد" طبقه بندی شده و ابتدا پرونده و سپس تحت شرایط خاصی خود پناه جو به آن کشور که مسئولیت دارد برگردانده خواهد شد.

¹¹ <http://www.datenschmutz.de/moin/VIS>

¹² Europäische Kommission: Visa-Informationssystem verarbeitet bis heute rund eine Million Visumsanträge
<http://www.steria.com/de/presse/presseinformationen/press-releases-detail/article/europaeische-kommission-visa-informationssystem-verarbeitet-bis-heute-rund-eine-million-visumsantr/>

بخش دوم: در چه شرایطی مطابق قرارداد دوبلین ۳ امکان ماندن در آلمان و رسیدگی به درخواست پناهندگی وجود دارد؟

۱. دلایل خانوادگی و انسانی

(رعایت مواردی که در پی می آید برای کشوری که پرونده را بررسی می کند الزامی می باشد.)

بسیاری از پناه جویان مایلند به دلایل خانوادگی یا به دلیل بیماری های روحی یا جسمی درخواست پناهندگی خود را در کشوری ارائه دهند که در آنجا افراد خانواده، فامیل یا دوستان قابل اعتمادشان زندگی می کنند. اما اگر قرارداد دوبلین ۳ شرایط پناهندگی در کشورهای اتحادیه اروپا را اینچنین سفت و سخت محدود کرده است، پس در چه شرایطی هنوز این امکان وجود دارد که بتوان درخواست پناهندگی خود در کشور مورد نظر (در اینجا آلمان) را دنبال نمود؟

در حالت های زیر و بر اساس قرارداد دوبلین ۳ می توان به دلایل خانوادگی (تعریف خانواده در ماده ۲ حرف "گ" آورده شده است و شامل خواهر و برادر نمی گردد)، با وجود داشتن ویزای شنگن درخواست پناهندگی را ارائه داد. کشور بررسی کننده موظف است به پرونده رسیدگی کرده و نمی تواند پناه جو را به کشور دیگر بفرستد: **الف) بهم پیوستگی به همسر یا شریک زندگی** در صورتی که رابطه از کشور مبدأ شکل گرفته بوده باشد. (بر اساس مواد ۹ اگر همسر یا شریک زندگی در آن کشور اقامت دارد و بر اساس ماده ۱۰ اگر همسر یا شریک زندگی در آن کشور درخواست پناهندگی داده و درخواستش هنوز در حال بررسی می باشد.)

ب) بهم پیوستگی به فرزند یا فرزندان زیر ۱۸ سال در صورتی که ازدواج نکرده و مجرد باشند. در مورد کودکان زیر ۱۸ سال علاوه بر پدر و مادر، خواهر و برادر نیز حق پیوستگی دارند. به شرطی که این بهم پیوستگی به ضرر کودک نباشد. (مواد ۸، ۱۶، ۶ و تعریف آورده شده در ماده ۲ حرف "گ" در مورد کودک و خانواده)

پ) موارد خاص انسانی و خانوادگی

(رعایت این حالت برای کشوری که پرونده را بررسی می کند الزامی می باشد.)

در موارد خاص انسانی و خانوادگی مانند حاملگی قبل از تولد نوزاد، یا وجود بیماری های حاد روحی و جسمی که مراقبت دیگر اعضای خانواده در بهبودی فرد نقش تعیین کننده دارد نیز می توان درخواست بهم پیوستگی به خانواده یا فامیل نمود. (توجه: در این حالت و بر اساس ماده ۱۶ مفهوم خانواده خواهر و برادر را نیز شامل می گردد.) اما آنچه مهم است این می باشد که رعایت این حالت برای کشورهای عضو اتحادیه اروپا الزامی نیست، بلکه اگر کشوری که درخواست پناهندگی در آنجا انجام شده خودش بخواهد¹³، می تواند داوطلبانه به این چنین درخواستی رسیدگی کند. (ماده ۱۷)

¹³ Selbsteintrittsrecht

۲. مهلت های قانونی

در صورتی که مهلت های قانونی تعیین شده برای ارجاع پرونده یا بازگرداندن پناه جو به کشور دیگر رعایت نشده یا سپری شده باشد. کشوری که در آنجا درخواست پناهندگی داده شده، موظف به رسیدگی به درخواست پناهندگی می باشد. این مهلت های قانونی عبارتند از:

(الف) مهلت سه ماهه پرسش و استعلام: اگر پناه جو در کشوری (مثلا آلمان)، درخواست پناهندگی دهد اما شامل دوبلین ۳ گردد، آلمان موظف است که کتبا و رسماً درخواست خود را به کشوری که این پناه جو باید به آنجا بازگردانده شود تسلیم کند. این مهلت از زمانی که پناه جو درخواست پناهندگی خود در آلمان را ارائه داده است تا زمانی که آلمان نامه را برای آن کشور ارسال می کند **سه ماه** می باشد. (ماده ۲۱، بند ۱) اگر اثر انگشت متقاضی پناهندگی در سیستم "اوپروداک" وجود داشته و تأیید گردد، این مهلت **دو ماه** می باشد. (ماده ۲۱، بند ۲)

(ب) مهلت دو ماهه پاسخ به پرسش و استعلام: کشوری که از آن درخواست شده است نیز موظف است که در حالت عادی **ظرف دو ماه** کتبا به این درخواست پاسخ دهد. (ماده ۲۲، بند ۲) در حالت فوری و عاجل این مهلت حداقل یک هفته (ماده ۲۱، بند ۲) و حداکثر یک ماه می باشد. (ماده ۲۲، بند ۶)

(پ) مهلت عملی کردن و اجرای بازگرداندن به کشوری که مسئولیت دارد: از زمانی که کشور مورد سوال قرار گرفته شده اعلام موافقت کند نیز آلمان **شش ماه مهلت** دارد تا بازگرداندن پناه جو به آن کشور را به اجرا بگذارد. (ماده ۲۹، بند ۱) اگر پناه جوئی که قرار است بازگردانده شود در زندان باشد، این مهلت حداکثر یک سال خواهد بود. و اگر پناه جو مخفی شده، برگه ی قانونی اقامتی نداشته یا بطور رسمی از او هیچ آدرس و اطلاعاتی در مورد محل سکونتش موجود نباشد، این مهلت ۱۸ ماه خواهد بود. (ماده ۲۹، بند ۲)

اگر مهلت های ذکر شده در قرارداد دوبلین ۳ رعایت نشده یا سپری شده باشند و در آن مهلت زمانی بازگرداندن پناه جو، یا اخراج او عملی نشده باشد، دیگر، مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی با آلمان خواهد بود.

(ت) مهلت شش ماهه لغو مسئولیت: در صورتی که متقاضی پناهندگی با ویزای معتبر از یکی از کشورهای عضو شننگن وارد یکی از کشورهای منطقه شننگن شده (مثلا وارد آلمان شده)، و **مهلت اعتبار ویزای او شش ماه است که سپری شده است**، اما هنوز منطقه شننگن را ترک نکرده است، یا حتی اگر متقاضی پناهندگی قبلاً از یکی از کشورهای عضو شننگن، اقامت معتبری دریافت کرده (مثلا ایتالیا) که اکنون **حداقل دو سال** است که از مهلت اعتبار آن گذشته است، در این حالت ها، کشوری که این فرد اکنون در آنجا درخواست پناهندگی دهد (مثلا آلمان)، مسئولیت رسیدگی به درخواست را به عهده دارد. (ماده ۱۲، بند ۴)

در عین حال اگر معلوم شود فردی غیرقانونی وارد یکی از کشورهای منطقه شننگن شده (مثلا آلمان)، اما آلمان بتواند اثبات کند که متقاضی پناهندگی حداقل پنج ماه را **غیر منقطع** در یک کشور دیگر (مثلا ایتالیا) ساکن بوده است، آن کشوری که او در آنجا سکونت داشته (ایتالیا)، مسئولیت رسیدگی به پرونده را به عهده دارد. (ماده ۱۳، بند ۲)

(ث) مهلت سه ماهه لغو مسئولیت: در صورتی که پناه جوئی (مثلا در آلمان) درخواست پناهندگی دهد اما قبلاً در یک کشور دیگر اتحادیه اروپا بوده یا ویزای یکی از کشورهای عضو پیمان شننگن را داشته، یا در یکی از آن کشورها درخواست پناهندگی داده بوده است (مثلا ایتالیا)، اگر خاک آن کشور (در این مثال ایتالیا) را حداقل **سه ماه** است که ترک کرده است، در این حالت، آلمان مسئولیت رسیدگی به درخواست پناهندگی را به عهده دارد و ایتالیا دیگر مسئولیتی نخواهد داشت. **به این شرط** که اگر آلمان از ایتالیا در مورد وضعیت آن فرد سوال کند، **ایتالیا بتواند اثبات کند** که آن شخص حداقل سه ماه است که خاک ایتالیا را ترک کرده است. و به این شرط که آن شخص، دارای اقامتی هنوز معتبر از ایتالیا نباشد. (ماده ۱۹، بند ۲)

بخش سوم: حقوق پناه جوئی که قرار است به کشور دیگر بازگردانده شود

الف) مطلع کردن پناه جو: پناه جو، یا وکیل او باید بطور کتبی در مورد نتیجه استعلام از کشوری که قرار است پناه جو به آنجا بازگردانده شود به زبانی که برای او قابل فهم باشد مطلع گردد. (ماده ۲۶، بند ۱ و ۳)
ب) حق شکایت به دادگاه: در صورت صدور حکم بازگرداندن، پناه جو می تواند از طریق وکیلش شکایت فوری به دادگاه ارائه دهد. تا زمان اعلام حکم دادگاه، بازگرداندن پناه جو به تعویق می افتد. (ماده ۲۶، بند ۲)
پ) تامین یا تقبل هزینه وکیل: در صورتی که پناه جو نتواند هزینه های پرداخت هزینه وکیل را به عهده بگیرد، هر کشور عضو پیمان دوپلین بر اساس قوانین همان کشور باید هزینه به استخدام گرفتن یک وکیل از سوی پناه جو را به عهده گرفته یا دسترسی پناه جو به وکیل [تسخیری] را تضمین نماید. (ماده ۲۷، بند ۶)

توصیه پایانی: امور پناهندگی مرتبط با قرارداد دوپلین ۲ یکی از پیچیده ترین موارد حقوقی در کار پناهندگی می باشد که پیگیری های مرتبط به آن بسیار وقت و انرژی می گیرد. لازمه حل و فصل مشکلات در این مورد مراجعه به وکلای متخصص در همین زمینه می باشد. هر وکیلی که در امور پناهندگی کار می کند نیز تخصص در این زمینه ندارد. زمان مراجعه به وکیل از او حتما سوال کنید که آیا در این زمینه تجربه دارد یا نه؟

حنیف حیدرنژاد

مددکار اجتماعی و مشاور در امور پناهندگی و مهاجرین

سوم ژانویه ۲۰۱۴

<http://www.hanifhidarnejad.com>

مطالب و منابع مفید در این زمینه

متن [آئین نامه] قرارداد دوپلین ۲

www.asyl.net/fileadmin/user_upload/gesetztexte/Aenderung_Dublin_VO.pdf

Schengener Übereinkommen/

http://www.auswaertiges-amt.de/DE/EinreiseUndAufenthalt/Schengen_node.html#doc350334bodyText3

VISAINFORMATIONSSYSTEM (VIS)

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/14517_de.htm

منابعی که عکس ها از آنجا برگرفته شده است، به ترتیب

<http://www.presseurop.eu/de/content/article/618921-europaeische-grundwerte-auf-dem-rueckzug>

http://de.wikipedia.org/wiki/Schengener_Abkommen

<http://www.bva.bund.de/DE/Themen/Sicherheit/sicherheit-node.html>

<http://www.kleve.de/C12577F30028DA98/html/2197E91396A9914CC1257880002F92BC?opendocument>